

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Religiosus perfectionem sitiens non aspernetur minima. Cap. xvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

peffimos antecedant.] Vide quantum fit eorum periculum, qui ad modicam tantum virtutem aspirant, & satis sibi esse putant, si pessimi non sint, & si aut malos, aut segnes, & sua salutis obliuos, aliqua ratione precedant. Tu ergo non sic, si ad perfectionem cupis ascendere, sed oculos mentis in altissima virtute constitue. Profundissimam humilitatem, purissimam, & plane Angelicam castitatem, promptissimam obedientiam, verissimum rerum visibilibus contemptum appete, ut post multos labores saltem ad moderatam virtutem peruenias. Pete à temetipso, sicut Dominus postulauit à fidei Patriarcha, filium in holocaustum, quod Domino lites, ut à tua paritate minus extorqueas, arietemque sacrifices. Id est: Apud temetipsum statue viros sanctissimos imitari, & ad eximiam sanctitatem ascendere, ita ut temetipsum Domino purissimum holocaustum exhibeas, ut saltem aliquam puritatem adeptus sacrificium vocari merearis. Geme ante Dominum, & efflagita ab eo gratiam, qua illos primos tuæ religionis patres, Franciscum, Dominicum, Ignatium, & alios similes è vicino sequaris, ut vel à longè illos imiteris. Placet enim Domino humilitas, qua quis seipsum paruum & abiectum existimat: placet & magnanimitas, qua ob honorem Dei, & ut ei placeat, virtute magnum, & perfectione conspicuum se esse desiderat.

Religiosus perfectionem sitiens, non asperrantur minima.

CAPVT XVI.

QVI ad magnam & celsam perfectionem mentis aspirant, operæ pretium est, ut minima quæque mala diffugiant, & paruulos defectus, non eo quod paruuli, sunt in teipfis curare contemnunt. Omnia enim magna ex pusillis pendent, nec magna & mirabilia sunt si non etiam minimas imperfectiones excludant. Pulchritudo magna, nonnulla macie ex infirmitate contracta, statim inficitur, & vel minimo nauo fuscatur. Sapientia magna minimas ignorantias reiecit, nec errorem circa res pusillas; ad sapientie cognitionem pertinentes admittit. Magna eloquentia quot minutula, & parui (ut videntur) momenti requirit in voce, in gestu, in sententiis, in numero, in prolatione verborum, & in aliis huiusmodi, sine quibus non est admirabilis, nec mouet, nec mulcet, nec (quod proprium rerum magnarum est) admirationem, & stuporem ingerit. Sic sanctitas magna, & magna perfectio, quæ magna pulchritudo animæ, & magna sapientia est, minimos defectus, ac minimas, & vix apparentes (quantum potest) imperfectiones deuitat. Quas si non conatur euincere, ac superare, quamnam munditiæ magnitudinem potest habere? Nam si virgo aliqua munda non dicitur quæ aut in seipsa, aut in vestibus, aut instrato sordes aliquas libenter patitur, profecto nec ipsa munditia animæ satis magna, & (ut ita dicam) satis munda dicitur, quæ sordes leuium peccatorum, & imperfectionum libens sustinet, nec diligenti circumspicione vitat, nec compunctionis aqua detergit. Et si magna perfectio magna charitas est, (ut superiori tractatione diximus) & magna charitas est magnus amor & magnus ac ardens amor, eum quem amamus, nec leuiter contristare permittit; quomodo eximie amabimus Deum, & perfectam erga il-

A lum charitatem habebimus, quem quotidie imperfectionibus ledere non veremur. Si reuenteris Israël, ait Dominus, ad me conuertere: si abstuleris offendicula tua à facie mea, non commoueberis. Si, inquam, peccata deseris, & veterem conuersionem derelinquis, seridè considera quoniam non eum homine amicitiam refarcis, sed ad me conuertentis, quem neque in magnis, neque in minimis deberes noxa pulsare. Si abstuleris non solum offensas, quæ amicitiam discindunt, sed etiam offendicula, id est, leuia perfectionis obstacula, ita ut (quantum hæc vita plena peccatorum, & imperfectionum fert) ea quotidie aboleas, & destruas, tunc non commoueberis. Tunc non ut arundo pusillos & imperfectos designans, quolibet passionis insurgentis vento agitaberis, sed sicut cedrus alta & procerca, in charitate radicata, & fundata, in perfecta Christi imitatione permanebis. Qui vult ergo non commoueri, id est, ad eam charitatem peruenire, quæ stabilis & perfecta est, nisi peruersa hominis voluntate protrahatur, non dico ut non cadat, quis enim circumdatus carne non cadit: sed ne leuibis defectibus assuescat, & ne sine assidua adhibitione remedij apud se manere permittat. Sunt enim quidam, qui loquacitati, alij qui nimie alicuius familiaritati, alij qui immoderate curiositati, alij qui ambituuncula, & desiderio splendendi apud homines, alij qui similibus vitiis manus dederunt, & ea, aut præcidere, aut minuire, aut emendare non curant; hi numquam pannos exuent spiritualis infantie, neque erunt in virtute perfecti.

C Sed ut maxima cura & sollicitudine hæc minima & leuia vitemus, à quorum morfu, quia velut muscæ paruula sunt, non solemus trepidare, videamus quæ mala nobis ex illis obueniant, quibus auditis, sat scio, quia non leuiter leuia timebimus. Horum autem malorum illud certè magnum, & expauescendum est, quod qui spernit modica, ut Ecclesiasticus ait, paulatim decideret:] & ex loquacitate in detractionem, ex nimia familiaritate fortè in obsecnitatem, ex curiositate in cordis duritiem, & ex ambituuncula in apertam superbiam, & magnam ambitionem corruet. Magna namque & aperta peccata, eò iustis minus periculosa sunt, quod vel aspectum eorum satis enorme, & tetrum exhorrent; at minima eo ipso quod minima periculosiora videntur, quia dissimulanter intrant, latenter cor possident, & absconditè ad miserabilem ruinam disponunt. Vnde Bernardus tamquam expertus casuum aliorum bene ait. Mens Deo dicata, sic caueat minora vitia, ut maiora: quia à minimis incipiunt, qui in maxima proruant.] Hoc beatissimi viri dictum ego ita intelligo: ut quemadmodum semitam aliquam lubricam, & postquam iuxta magnum præcipitium ingrediens, si tantisper ab ipso tramite deuiaverit, solet occidere, & ex casu modico in præceps deturbata conficiens vitæ spiritualis iter, quod per semitam facimus satis angustam, atque præruptam, ex tantillo lapsu, quem scientes & volentes nolimus euitare, in magnas inquietudines labimur, & sæpè non minimas maculas, peccataque contrahimus. Nec putandum est, quos ex spiritualibus vitiis aspeximus, in magna, & manifesta peccata prolapsos, subito corruisse, sed eos externa specie boni contentos prius leuiores negligenter, & postea maiora irreuenter, & tandem procaciter maxima perpetrasse. Et quidem ipse Bernardus id etiam docuit, dicens: Quam multos videmus, & plangimus fratres, qui dummodo maneat habitus, & confusio, salua sibi omnia arbitrantur? non considerantes

miseri,

Ecol. 19.

Bern. de ordine vite ad finem.

Bern. ser. de ingratiitudine.

miseri, quemadmodum ingrati-
tudinis vermis interiora corrodens, ob hoc tantum corticem, quem
vident, transforare dissimulet, ne forte recogitent, & erubescant, ipsaque verecundia emendentur.
Quin sic interdum in nonnullis consumpta esse interiora vniuersa presumit, vt non vereatur ad ea
quoque, quae foris apparent, venenatum ducere caput: Nisi forte quos videmus manifeste apostatare
à Deo, repente fieri pessimos arbitramur, & non magis defecisse, cum comederint alieni robor eorum,
& nescierint. Sic ille. Est itaque verissimum quod ait Iob: Faciem eius praecedit egestas:] quia
orationis tepiditas, cordis ariditas, rerum spiritualium obliuio, & defectuum leuiorum contemptio
velut tormenta bellica sunt, miseram animam impotentia, prius quam eam per graue peccatum
terribilis aduersarius expugnet. In pigris, ait Salomon, humiliabitur contignatio, & in infirmitate
manuum perstillabit domus.] Pigris enim est infirmorum vacordia, qua nolunt minimis peccatis remedium
afferre, & infirmitas manuum est, eorundem vana securitas, qua volunt, & mirabiliter
admittere, & in maiora non cadere. Sed istam pigris atque infirmitatem sequetur prius perstillatio
domus, deinde ipsius domus misera manifestaque ruina, quoniam vana ac securitate aedificatio
virtutis mollescit, vt cadat: & tandem defectuum leuiorum irratione procumbit, Non quia
illa sola virtutem destruant, animamque deiciant, sed quia fortitudinis murum aperiunt, vt importunus
hostis irumpat. Hanc namque mentem esse sapientis, Cassianus alium simul eiusdem locum tractans,
evidenter expressit. Eleganter, inquit, mentis incuriam domati comparauit, rectoque neglecto,
per quam primo quidem velut minutissima quaedam penetrant ad animam stillicidia passionum:
quae si velut parua, ac leuia negligantur, corrumpunt tigna virtutum, & post haec influunt imbres
largissimi vitiorum: per quos in die hyemali id est, in tempore tentationis, ingruente impugnatione
diaboli, expelletur mens de habitatione virtutum, in qua scilicet aliquando circumspertam
diligentiam retinens velut in domus propriae possessione requieuerat.] Lenia ergo peccata contempta,
nos in manifestum discrimen perditionis adducunt, non quia ipsa sufficiant nos perdere, sed
quia saepe sufficiunt ad graue crimen inclinare. In quo sensu dixit Augustinus de leuib. peccatis:
Quae si collecta contra nos fuerint, ita nos grauabunt, & oppriment, sicut vnum aliquod grande
peccatum. Quid enim interest ad naufragium, vtrum vno grandi fluctu naui operiatur, & obruatur,
an paulatim subrepens aqua in sentinam, & per negligentiam derelicta, atque contempta, impleat
nauem, atque submergat.] Neque enim id sanctissimus, & sapientissimus Pater dixit, quia putaret
multa leuia peccata vno graui coaequari, sed quia haec si non nauem nostri cordis operiunt, at aperiunt,
vt magnum fluctum peccati grauis suscipiat. Sunt haec velut modici sumptus, imprudenter iterati,
qui magnam etiam substantiam exhauriunt, & dum minus putamus, diuitem pecuniis vacuum, & egenum
derelinquunt. Sic per leuia peccata passionibus crebrescentibus, & insolentius se ostentantibus
virtutes subruuntur, & ingruente graui tentatione, dum ei quis assensum praebet, manifeste
deficiunt. Sunt velut irremissa agrotatiunculae, qui vitam quidem non dissolunt, sed ita corpus
extenuant, vt accedente aliquo graui morbo, statim corpus vires non habens resistendi succum-

bar. Ita minima imperfectiones, sine frano timoris
admissa, mentem enervant, & mollem ac effeminatam efficiunt, vt graui tentatione pulsata, in
malum sine vlla cunctatione consentiat. Sunt denique vt formicae, aut alia parua bestiolae aliquam
arborem corroderent, quarum importuni morsus in causa sunt, ne fructus emittat. De his intelligimus
illud sponse: Capite nobis vulpes paruulas, quae demoliuntur vineas.] Verè enim culpa leues,
& imperfectiones paruulae, vulpes paruulae sunt, in quibus nihil magnum, nihil nimis noxium aspici-
mus, sed haec vineam, id est, animam, demoluntur, quia eam sterilem faciunt, dum caelum ei
aeneum faciunt, & pluuiam auxilij caelestis impediunt. Beatus igitur qui tenebit, & alidet paruulos
suos ad petram.] Nam imperfectiones in principio suae natalis, illae non crescent, nec nos magna facta
periculo amittenda salutis exponunt.

Non tantum, qui modicos defectus non timet, nec vitat, sibi malus est, sed toti quoque religio-
sae vitae damnosus. Quoniam hi defectus, ac peccata leuia nullis medicamentis curata, sed quotidiano
vfu probata, & exultationibus ineptis defensa, quasi in legem transeunt, & omnes ea primum ipso
opere, deinde etiam ore verbisque defendunt. Incipit exempli gratia vnus malus ac tepidus religio-
siosus (sic enim libet nunc eum appellare, qui prauos & distortos mores in religionem inuehit) in-
cipit inquam, iura silentij frangere, & omni tempore, omni hora verbis otiosis ora laxare, & im-
minuere ordinis disciplinam; iam hic non esset perniciosissimus iudicandus, si sibi soli malum lo-
quacitatis afferret, neque aliis officeret. At post non multos dies, plures habet imitatores; qui primi il-
lius loquacitatem sequantur, nec illud magnum defectum opinantur. Processu temporis loquaci-
tas vellem fraternae charitatis, & sanctae cuiusdam benevolentiae induit, & nomen virtutis vsurpat,
quae necessaria est ad animorum vnionem conferuandam. Quod si huic malo remedium non adhi-
beat, à tepidis hominibus, & spiritu religionis carentibus, vt bonum, imò & vt necessarium de-
fenditur, sine quo, inquit, non possimus onus religionis, & occupationes sanctorum laborum
ferre, neque in mutua illa patrum nostrorum charitate persistere. Tandem praelatus malum iam ra-
dicatum, & altis radicibus fixum, non potest euellere, & si id intenter, insanus iudicatur, & impru-
dentiae ac temeritatis arguitur. Quisnam fuit hu-
ius tanti mali causa? ille profecto, qui primus fra-
ctioni inuiolabilis legis ianuam aperuit, & peccatum illud leue ad consuetudinem vsque procedens,
in seipso sine debita castigatione, & emendatione reliquit. Hinc apparet, quam sapienter Bonauen-
tura ait: Nec minimum est contemnere minima, quae non minimam moribus maculam, eo turpius
neglectui habita ingerunt, quo vitari facilius cognita valuerunt.] Et alio loco de modestia lo-
quens, haec ait: Haec & similia non sunt, vt minima temere aspernanda. Clara nonnumquam con-
uersationis insignia, quaedam in minimis obfuscantur ineptiae. Plerumque modicis paulatim per incuriam
subrepentibus maculis, tota morum congeries inquinatur. Si ista dicuntur de modicis defectibus,
in externa disciplina, quid diceret vir sanctissimus de illis peccatis, humilitatem, obedientiae sinceritatem,
& paupertatem ludentibus, quae sunt maximorum malorum seminaria, & si paululum crescant, vniuersam disciplinam euerunt? Necessè est,
vt veniant scandala, verumtamen vae homini illi,

Iob. 41.

Ecl. 10.

Cassian.
col. 6. ca.
17.Augusti.
ep. 108.
solentia-
na.

Cant. 2.

Psal. 136.

Bonau. in
speculo di-
scip. in pro-
logo.Ibid. p. 3.
cap. 7.

Matt. 18.

per

per quem scandalum venit.] Scandalum voco, non quemcumque defectum, aut peccatum religiosorum, quia homines sumus, & sine omni peccato ac macula in hac vita esse non possumus. Sed peccatum nec penitentia dilutum, nec lacrymis lotum, nec medicaminibus curatum, imò assuetudine longa probatum, excusationibus protectum, umbra necessitatis inuolutum, quod non curamus euellere, nec à religionis finibus extirpare. Iste ab vno incipit, & postea per aliorum fratrum vitas, longius, quam putabamus, serpet, & vitam religiosam, quæ post vnum defectum alios sibi connexos admittit, in magnum discrimen adducet. Ipsa enim est, vt inquit Anselmus, quasi quædam clausura, vel stagnum viuarij. Quoniam quidem sicut pisces decurrente aqua viuarij moriuntur, si clausura ipsius minutatim, ac sæpè crepant, nec reficiantur ita omnis religio monastici ordinis funditus perit, si custodia eius per modicarum contemptum culpatum paulatim à feruore suo tepescit.] Non sanè despicienda sunt mala hæc, quæ si minima in se sunt, non sunt minorum, sed maximorum exordia. Error enim, vt dixit quidam, qui in principio paruus est, magnus est in fine, & cuiusdam militis error à rario tramite deuiantis, si alij sequantur, omnem aciem potest disperdere, & in loca, vbi trucidetur, deiecit. Ita vnus defectus ab isto introductus, & ab omnibus approbatus, potens est religiosam disciplinam perturbare.

Qui autem sibi, & aliis malus est, & noxius, modica peccata consilid non vitans, numquid à Domino diligetur, & in magna sanctitate collocabitur? Non sanè, Quoniam licet sanctitatis opus à Domino incipiat, & aliquando magnos peccatores conuertat, & ad extremam perfectionem efferat, tamen post ceptum hoc perfectionis opus, eos tantum Dominus ad sanctitatem extollit, qui auxilijs eius singularibus, & amabili vocationi respondent. Si autem tu vocatus non audis, inuitatus obsurdescis, & imperfectiones perfectioni contradicentes, non semel aut bis, aut sæpè, ex infirmitate, vel ignorantia, sed veluti ex malitia imprudenter amplecteris, quam ratione ad magnam perfectionem extolleris? Minoribus auxilijs prius respondendum est, vt maiora & potiora capiamus: nam habenti dabitur, non habenti verò, id est, minori auxilio non cooperanti, etiam quod videtur habere, aufertur.] Si minora auxilia otiosa recondis, & quia aliquid graue peccatum non est, admittere non erubescis, quomodo maiora, & ad perfectiora opera vocantia recipies? Cum sancto sanctus eris, inquit sanctus Dauid, ad Dominum loquens, & cum viro innocente innocens eris,] si tu nulla benignitate, id est, bonorum feracitate polles, sed magis glacie cordis, id est, tepiditate angustaris, & nisi peccati grauis interminatione ligèris, nihil pertinet ad Dei obsequium moliris, quam ratione Dominum sanctum tecum, id est, benignum, & ad excellã perfectionis fastigia vocantem experieris. Dicit tibi, vt prius fructum tricesimum, id est, opera mediocrium iustorum feras, & tam magnas imperfectiones timeas, & lugeas, vt postea fructum centesimum, hoc est, virorum perfectorum, qui vitant mala, quantum possunt, & faciunt bona, quantum sibi concessum est, in coronæ augmentum emittas. Si verò nec fructus trigesimi curam habes, imò ac si iam in arca repositam, & custoditam haberes iustorum gloriam, securitatibus, & ineptiis, & secularibus negotiis te tradis, hac sola ratione securus, quod non sunt graua, & immania peccata,

A quod numquam eris perfectus, certissimè scio, & de tua salute valde formido. Excipe sententiam Bernardi idem de tam falsa securitate formidantis. Ab inferiori parte, inquit, timor nocturnus insurgit, à sinistris sagitta volat in die, à dextris perambulat negotium tenebrosum: & vt nihil sit vacuum, à superiori parte dæmonium meridianum insurgit.] Nos autem miseri, & miserabiles vicinis tot serpentibus, & igneis telis vndique volantibus, insurgentibus inimicis: nihilominus perniciose securitate, & negligentia dormitamus, torpemus otio, vanitatibus, & securitatibus indulgemus, tam pigri ad spiritualia exercitia, ac si iam pax sit, & securitas, & non sit militia vita hominis super terram.] Hoc est (dico vobis charissimi) quod me vehementius terret, quod omnino timoris acerbissimi gladio tranuerberat animam meam, quod inter tanta pericula minus timorati, minus exercitati, minus quam necesse sit, solliciti videamur. Siquidem vnum è duobus hæc ipsa negligentia nostra probat, aut omnino traditos nos hostibus, & nescire: aut si inter hæc conseruamur, ei, qui ruetur nos, ingratos nimirum inueniri. Vtrumque certè periculosum est, aut cecidisse, aut tantis beneficijs acceptis ingratos esse. Neque enim longè est à gehenna, qui grauitè cecidit, quia vno tantum gradu, vno scilicet carnis obstaculo, ab æterna morte diuiditur: nec longè est à casu, qui Domino inuenitur ingratus, quoniam ingratitude auxilia è cælis demissa depellit, ne homo ingratus à casu diffugiat.

C Aliud tantum damnum dicamus eius, qui vœcordia ligatus, minora quæque mala non fugit: nam implacabilibus grauiorum peccatorum scrupulis angitur, & morsibus vermis conscientie torquetur. Si lurulentas cogitationes non arceat, dubius sæpè manet, an in rem cogitatum consenserit, & animam Deo consecratam peccati obscenitate polluerit. Si ora detractionibus laxet, non semel anceps est, an grauitè fratris opinionem laferit, & in re magni momenti bonam eius opinionem abstulerit. Si iram, & indignationem non frenet, hæsttat aliquando, an tempore, quo erat iratus, odium aduersus fratrem conceperit, & magnum illi malum concipuerit. Sic religiosa conscientia, templum scilicet Dei, non vt æquum esset, assiduis Dei laudationibus resonat, sed quotidianis lamentis insistit. Væ autem illi, si non lugeat, si hæc crassa peccata contemnat, si ex consuetudine tantum, & non debita cum claritate medico in confessione pendat, signum enim esset, illam non tantum cecidisse, sed & timorem sanctum abdicasse. Huic profectò, & alijs tepidis, nec minora peccata fugientibus optimè competit illud Isaia. Væ qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis, & quasi vinculum plaustrum peccatorum.] Nam funiculi vanitatis sunt peccata minora, quæ dum non timentur, & sine vlla erubescencia admittuntur, miseram animam ad apertam iniquitatem paulatim trahunt, & ex aperta iniquitate (quod sæpè in expulsis à sanctis religionibus vidimus) ad trahendum post se plaustrum, id est, ad vitam flagitiosam, & omni genere peccatorum sædatam traducunt. Cura verò fugiendi minora peccata, quodam modo à casu maiorum liberat, & ad ea declinanda facilem viam nobis ostendit. Quo enim pacto in detractionem incidet, qui verbu otiosum timet, aut in rei minus honeste consensum impinger, qui leuissimam cogitationem virtuti aduersam fugit, aut odio sædabitur, qui tantillam iram insurgentem statim comprimit. Iste similis est ei, qui nec minimum obolum imprudenter infundit, nam multò minus thesaurum apud se recon-

ditum

Anselm.
lib. de si-
mili. cap.
22.

Lnc. 19.

Psal. 17.

Bern. ser.
2. de S.
Andree.

Psal. 90.

Iob 7.

Lib. 7.

ditum dilapidabit: spiritu feruidus, qui nec minimam patitur virtutis iacturam, absque dubio nec apertum eius excidium, à graui peccato factum sustinebit. Et quemadmodum cum alio pugans, qui nec permittit ad se hostem accedere, numquam ab eo deicitur, neque illidetur in terram: sic qui primum aduersarij fugit accessum, difficillimè in peccatum alicuius momenti deturbabitur. Sciebat hoc optimè Eusebius sanctissimus apud Theodoretum, qui zona ferrea in collum iniecta, curuus & inclinatus incedens, cum interrogaretur, quamnam utilitatem ex illa mortificatione susciperet, ista memorabili sententia respondit: Ne malignus daemon de magnis bellum gerat, conans auferre temperantiã, & iustitiam: & iram armans, & cupiditatem accendens, & vt fastu offerat, & superbia intumescam efficiens, & quacumque aduersus meam machinatur animam, concor hostem ad hæc praua traducere, in quibus etiam si vicerit, non magnum afferet detrimentum: & si victus fuerit, euadit magis ridiculus, vt qui ne in paruis quidem possit euadere superior. Quoniam ergo noui hoc bellum minus periculosum, non valde enim feritur, qui in his damni aliquid accipit (quod enim damnum est, vel videre campum, vel in cælum oculos attollere) ad hoc me genus pugnae transtuli. In hac enim nec me ferite potest, nec perimere. Non sunt enim hæc iacula letifera, vt quæ illis ferreis careant aculeis.]O sapiens responsio! o digna sanctissimo viro sententia! o saluberimum consilium, & è cælis ad viros sanctos ac perfectos demissum: paruam vmbrae agritudinis cauent, & dum in eam incidunt, diligentissimè curant, ne sensim crescens, viretque resumens, in morbum periculosum transeat, minima etiam vulnera fugiunt, vt sint à magnis vulneribus, & à morte securi. Audiamus igitur, & opere suscipiamus consilium sapientis: Quasi à facie colubri fuge peccata.] Qui enim sapiens est, non tantum serpentem aut colubrum fugit, sed etiam faciem colubri, id est, occasionem peccati, & primum eius ingressum perhorrescit.

Theodor.
historia
sanct. in
Eusebio.

Ecclesi. 21.

*Obluiscenda à viro religioso præterita,
& sectanda futura.*

CAPVT XVII.

DIVITVM consuetudo est, res minimas tamquam nullius pretii, & valoris despiciere, & sæper ad magnas & superbas anhelare. Neque enim vnus oboli aut alicuius vestis detritæ, aut rei similis vllam rationem habent, sed facillè eam aut perdunt, aut dissipant, aut postulant tribuunt: solamque magni momenti substantiam, aut nimis custodire, aut de nouo possidere constituunt. Idem omnino viris spiritualibus accidit, qui se diuites, & meritum plenos iudicant, nam superbia distenti, vel (vt verius dicam) pusillanimitate cordis angustati, adeptis bonis contenti sunt, & nec minimam iacturam, à paruus defectibus ortam metuunt, nec aliquid emolumentum ex bono opere, quod nunc offertur, æstimant, & ad sola quædam merita magna, & virtutis actiones eximias, quarum gerendarum numquam occasionem habebunt, vehementer aspirant. Quæ cum numquam, aut rarissimè sese offerant, & isti meritis diuites (vt ipsi de se putant) multa minuta ex quotidianis defectibus perdant, & parua lucra

A ex comunibus operibus bonis, quæ omittunt, non sine magna temeritate contemnant, fit vt semper pauperes imperfecti, & multis miseris implicati persistant. Hæc autem cogitatio, quò diuites sunt, & nulli egeant, inde in mentibus eorum exoritur; quòd præterita contemplantur, & minimè futura respiciunt. Considerant enim annorum multitudinem in vita religiosa, aut spirituali consumptam, corporis asperitates susceptas, labores pro animabus conuertendis exantlatos, onera paupertatis, castitatis, & obedientiæ portata, merita in oratione, in Dei cultu, & in aliis piis operibus conquisita. Non verò cogitant, quantum illis ad veram perfectionem desit, quantum à mentis puritate distent, quantum à viris sanctis superentur, quàm saepe vitiorum, & prauorum affectuum incurfione vincantur: & ideo quasi diuites: paruus defectus tamquam magnæ substantiæ minimam iacturam non metuunt, & modica lucra communium bonorum operum, tamquam ferè nihil magnitudinem suorum meritum augentia despiciunt. Ecce originem illius magni mali, cuius supra meminimus, quod dum isti minima aspernantur, in magna peribuntur, & dum minima lucra reiciunt, ex quibus magnum virtutis augmentum coalescit, numquam à verissima meritum paupertate discedunt. Sed illos vita religiosa mendicos exceptit, semper virtutis & meritum pauperes tenet, & in extremis pauperes, & imperfectos sepultura restituet.

C Quod nam est huius mali remedium, quæ huius vana cogitationis remotio, quæ ineptæ huius existimationis medicina? Illa sanè, quam Paulus mentibus infirmis adhibuit, vt bona præterita à nobis facta obliuiscamur, & quæ nondum fecimus, sedulo cogitemus, & tota mentis deuotione sectemur. Hoc quidem documentum naturam medicamentorum sortitum est, quæ solent esse gustui insuauia, corpori verò salubria: sic obliuisci bona, quæ fecimus, & bona, quæ non fecimus, contemplari, minus sapit, sed non parum animæ saluti conducit. Id inquam, minus sapit, quoniam naturale est homini, sicut fatigato viatori, oculos in terga vertere, & viam, quam iam pedibus mensus est, non sine voluptate respicere, quod autem ambulandum superest, quia tristitiam ingerit, à cordis meditatione reicere: Quòd si hoc naturale est, & omnia naturalia Deus suauitate condiuit, vtique suauis erit, bona iam habita aspiciere, & pro non habitis nequaquam sollicitari, vnde oppositum erit insulsum, iam habita, & elaborata obliuioni tradere, & necdum adepta respicere. Sed quantum id animæ utilitatem afferat, sanctus Dauid non obscure profertur, dum ad hanc præteritorum laborum obliuionem, & nondum susceptorum recordationem, concedi sibi tempus exposcit. Locutus sum, inquit, in lingua mea. Notum fac mihi Domine finem meum & numerum dierum meorum quis est; vt sciam, quid sit mihi.] Non scire principium, sed finem exoptat, non cognoscere, quod sibi adest, sed quod sibi deest, concupiscit, quia præteritorum laborum consideratio, illum ad superbiam, & vanam securitatem impellebat; maiorum verò bonorum nondum adeptorum priuatio ad humilitatem, ad timorem, & ad nouos pro Deo labores suscipiendos incitabat. Finem suum, id est, vitæ suæ perfectionem querit, numerum dierum suorum, id est, novos virtutis profectus, ad quos est vocatus, inquit, optimè dierum nomine designatos, quos latius solis iustitiæ super nos, radiis suæ gratiæ profert, & à potestate caliginis, & tenebrarum educit. Ad quid

Psal. 38.

verò